

ներուն ալ պատճառ կըլլան առաջանայու, ու մէկ օրով հասնելու մէկ պաշտօնին մը պզտիկ ու մեծ զօրապետուն. աս վախճանին հասնելու համար թագաւորը կարգադրեց աս հետեւեալ կանոնները:

Որսորդներուն գունդին մէջ անոնք միայն պիտոր մըտնան՝ որոնք որ կամաւոր կուգան, ու կըրնան իրենց ծախքովը հոգալ իրենց հագուստը և պաշարը, և ըզգեսաներուն թախովը պիտոր ըլլայ կանոնը:

Որսորդները առնեն այնչափ ըստակ, որ չափ որ կանեն զինուորները նոյն կարգին մէջ. ուրիշ կողմանէ նման ըլլան ոտանաւոր որսորդներուն կարգին:

Քանի որ կըսեւ աս կըռիւք, հիւ մէկ տղայ մը 17 տարին անցած, ու դեռ չէ ըմբռնուցած 24 տարին, կամ չէ գըտնուէր իրօք տէրութեան ծառայութեան մէջ, ամեն ինչին կարող լըլլայ ձեռք ձգել, ոչ մէկ պաշտօն մը, ոչ մէկ պատիւ մը, ոչ մէկ մասնաւորութիւն մը՝ ունենալով նշան ևն, առանց ընելու գոնէ տարի մը ծառայութիւն՝ կի՞ հիմակ վան զօրքին կարգը, կի՞ աս որսորդներուն գունդին մէջ: Աս կարգաւորութիւն գուրա ուրիշ մարդ չիմընար՝ բայց միայն ան անձինքը՝ որոնք մարմնաւոր պահասաւորութեան անընդունակ են բոլորովին հիմակ վան ծառայութեան, կամ մէկ հատիկ զաւակ են որբեմարիներուն, վն զի ասոնց վիճակը և ապրուստը կը պահանջէ՝ որ մէկ հատիկ տղային քովը իրեն պահեն:

Պարագայից կէօրէ՝ ընտրելին աս որսորդներուն գունդին համար այնպիսի անձինք, որ հարկաւոր են պաշտօնասար ըլլալու հետեւակ և ձիաւոր զօրքին մէջ մեծ կամ փոքր. միայն թէ աս անձինքը բազմաճանր ունենան աս պաշտօնին մէջը մըտնալու: (Այս ասոր նման ուրիշ յօդուածներ ալ աս բաներու վերաբերեալ):

Աս և ասոր նման թագաւորական կարգադրութիւններ տարածեցինք հաստատուն յօդուած ժողովրդեան մէջը՝ որպէս զի հասարակասիրութեան շարժեալ երկիրցոց սիրտը որ մըտնան աս որոշված գունդներուն մէջը՝ հայրենեաց պաշտպանութեան համար, և գործքով ցըրուեն՝ ինչ որ իրաւամբ կըլլուսացի:

Պրէզլավիա. 3 Փետրվարի 1813:

Հասարակ. Հաւթիւնայեւի:

Պատուի թագաւորին հրովարտել՝ Քէրման՝ որոնք մէջ իւրեքունի ան պարտութիւններ, որոնք իւրեքունի նոր զօր ծառայելու ասին՝ քանի որ հիմակ վան իւրեքունի:

Մենք Ֆէտէրիկոս Գուրիւնիւն ևն. ազեկ մը մըտնալէն ետեւ ան պարտաւորութիւնները՝ որ շատոնցմէ կը ճանչնանալ նաեւ մեր հաւատարիմ հրապարակները, ան պարտաւորութիւնները՝ որոնք ամեն մէկ քաղաքացիի կը շրջամայր զինուորութեան անհրաժեշտ իրաւունքաւ հայրենեաց պաշտպանութեան համար, որ իր կողմանէն կը պահպանէ ամեն մարդուն ժառանգութիւնները և կը պահէ քաղաքական ազատութիւն որոնցինք առ հարկի հրաման ալ հանելու՝ որ առջի կարգի երկրասարգները մեր հայտաւորներուն մէջ գնեցին մէկ աստիճանին մէջ. որ մըտնան թօքիւններուն կամ կամաւոր որսորդներուն կարգը, որպէս զի ի գործ դնեն իրենց բարի յօժարութիւն, և ճամբայ բացի իրենց, որպէս զի անոնք ի փառքովը վճարեն իրենց պարտքը հայրենեաց:

Աս բաները առաջ տանելու համար կը կարգաւորենք աս հրովարտելով՝ քանի որ աս կըռիւքս կայ, վերնան մէջ տեղէն ամեն ազատող արտօնութիւնները զինուորական ծառայութեան, որ ինչպէս հիմա հաստատված էին՝ աս նոր զինուորադրութեան պարագային համար, և դադրի աս հետեւեալ կերպովը:

Թոյլ կըտրով կըտրիւններուն 18 տարեկանէ ինչպէս՝ 24, որոնք որ մինչև հիմայ վայելեցին ազատութիւնները՝ որ իրենց կամքը ընտրեն յանձն առնուլ աս տէրութեան ծառայութեան՝ անցնելով կամ որսորդներուն և կամ թօքիւններուն կարգին մէջ: Բայց անոնք որ աս հրամանը հրատարակվելէն 8 օր ետքը չէր թան ու չկայտնեն իրենց միտքը ան տեղը, ուր որ կըլլայ ընտրութիւն և որոշում անմիջապէս հետեւակ և ձիաւոր զօրքին, անկիւ ետեւ չունենան իշխանութիւն ընտրելու զիրենց վիճակը, հասալ խօթիւն ան խուճելին մէջ՝ ուրախ որ կընտրեն զինուորական կարգաւորութիւն: Միայն տեղի ունենան աս ազատութիւններուն՝ հետեւեալ զըրած նիս:

1. Ազատ ըլլան ան ամեն կըտրիւններ որ

որ վերին ընած տարիքն են, բայց տկարութիւնը կամ հիւսնդութիւնը ունին:

2. Բոլոր անոնք՝ որ հօրմէ որք մշնացած ըլլալով, իրենց վրայ է տան հոգը, կամ երկիր բանեցընելը:

3. Որքեկարի զաւակը, եթէ ուրիշ մեծ եղբայր չունի՝ որ տանը բաները հոգայ:

4. Պաշտօնատարները՝ որոնք կէլերով հիւ մակվան հիւսն ուրիշ ծառայութիւն կընեն տէրութե՛ն, և ան երկատարդները՝ որ եկեղեցական պաշտօն ունին:

Ամէն իշխանաւորք տէրութե՛ն, և մատակարար խորհրդականները երկրին, և գաւառաւորները, մեծամեծ իշխանները և իրենց գործակալները տէրութե՛ն, պարտաւորեալ ըլլան շուտով ի գործ դնել աս հրամանս, ապա թէ ոչ՝ համար պիտոր տան:

Մենք նորէն կապահովընենք որ, որ և իցէ անձը՝ որնոր ղենուորութե՛ն կըմտնայ, առանց նայելու վիճակը ու ցեղը իր տանը՝ ամբողջ ծառայելէն ետեւ կարենայ ըլլալ մեծ կամ պղտիկ զօրապետ, իր յարմարութե՛ն ու յառաջագիմութե՛ն կէօրէ, ինչպէս որ կըբերէ Ժամանակիս պարագան. և քաղաքական պաշտօններուն մէջնալ մենք պատուոյ հասնի:

Գրվեցաւ Պրէզլավիա • 9 Փետրվարի 1813:

Հաստատեալ • Փետրերկուս Գուկէլմոս:

Ուրիշ խանաւոր Բուդլմը Ժաննայման:

Հայրենեաց սէրը և քաջասիրտ եռանդը, շատ կըտրիճենք՝ (որոնց թէպէտ և անցած էր 24 տարին), շարժեցին ի ծառայութիւն հայրենեաց՝ իրենց ավատ կամօքը. անոր համար աս անսովոր գիւցաղնական բաղձանքը զիս կըշարժէ իմացընելու անոնց աս հետեւալ բանըս:

« Ան եղած կարգադրութե՛ն թագաւորական հրամանաւ ղենուոր դրվովոյց տալիքներուն վրայ, է միայն որովմա՞ պարտքը, բայց ասով ետ չենք առնուր մենք զանոնք՝ որոնք թէպէտ 24 տարին անցած են՝ բայց կըբաղձան ղենք առնուլ ձեռվընին հայրենեաց պաշտպանութե՛ն համար »:

Անոր համար ամէն հարկաւոր հօգալիք դործքերը կըլանկոր՝ որով իմանան աս կամաւոր ղենուորները, ուրտեղ են դուրս

սի դուռդերը, որ անոր կէօրէ ուր ուր տեղ ուզէ հոն երթայ:

Պրէզլավիա • 10 Փետրվարի 1813:

Հաստատեալ • Տէրութե՛ն Բանէլիեռ:

Ժաննայման Բուդլմը Ժէնէաւ Եօպիլ
Պառլէմենտ:

Ազգին իշխանները մէկ տեղ միացած, բաց ի վիճակէն որ ըլլայ մէկ ընդհանուր ղենուորութիւնը ազգին մէջ, հաստատեցին ալ՝ թէ ազգային ձիաւորներու գունդմը ոտք հանեն՝ զօրացընելու համար բանակը:

Լէուտոնֆին գլխաւորը որ է Պառլէն մէջը երեւելի մարդ, ու ամենեւուն ծանօթ՝ հաւանեցաւ իմին հրաւիրմանս՝ ոտք հանելու մէկ ազգային գունդմը:

Ո՛ր Բրուսսիայի Ժողովուրդներ, կանգնենք աս ազգային գունդմը՝ օրինակ ըլլալով ուրիշ գաւառաց թագաւորութիւններուն ալ, միացընենք մեր բոլոր զօրութե՛ն, Եւրոպային ցըցընելու համար ան բանը՝ որնոր կըմընանի ուրը թագաւորին ու հայրենեաց անկախութե՛ն:

Քէնիգպէռիա • 12 Փետրվարի 1813:

Հաստատեալ • Տեղակալ Ժէնէաւ Եօպիլ:

ՎԷՍԴՖԱԼԻԱ

Քասէլ • 28 Մարտի:

Ահագնալիայի թագաւորը բոլոր մէկ տեղ ժողովեց իրեն զօրութե՛ն Քասսէլի մօտ մէկ գաղախմը մէջ. իրեն առաջադաս գունդին թիւը է 1500 ձիաւոր 3000 ալ հետեւակ ու խելընալ թօփ. ասոնք ճամբոյ ելան կերթանկոր Տոնպէռի Ժէնէաւին դէմ:

Աս ան Ժէնէաւին՝ որ երբոր կըհրամայէր Վէստֆալիայի թագաւորին պահապաններուն գունդին, մանուկ ըրաւ ու անցաւ Մասկովին կողմը: Մասկովը աս Ժէնէաւը ընդունեցաւ ու ըրաւ մեծ Ժէնէաւ:

Հրամայօլը խաղախներուն գունդին վր, որ մտաւ Ամպուռի քաղաքը՝ է թիւթթէն սպան առջի պատերազմի օգնականը Բրինչի:

չիք Ըվաթցեմդեպին, որ էր մեծ Ճէնէուալը Եւթցէի օգնականուէ համար արված գունդին :

Ասոր նման ուրիշ գունդմընալ որուն վրայ կը հրամայէր Ռաբայէթ անունով մէկ Ֆրանսըզ Ճէնէուալը, մեծ ու հարուստ աղդատոհմէ, անցաւ մոսկովին կողմը: Ֆրանսըզի գաղէթաձին կը արէ ետեւէն թէ ահա ասոնք են՝ որոնցմով կը բաղկանայ Մոսկովին մեծ զօրութիւնը, և ասոնցմով Մոսկովը կը զօրանայի որ Եւրոպային մէջը ցաւնէր խռովութիւն ու անիշխանութիւն:

(Օրագր. Փարսիոյն:)

Ֆ Ր Ա Ն Ս Ա.

Փարսի. 4 Ապրիլ:

Ասոր կայսրուհին թաղաւորական պալատին մէջը պատարագ տեսնալէն ետեւէն գունդեցաւ մէկ դեսպանութիւն՝ որնոր կը բաղկանար 30 ծերակուտէ. զասոնք ներկայացուց ծերակոյտներուն ու դեսպաններուն գլուխը Քոնթէ Լասէրէ, և սկսաւ խօսիլ ծերակուտին կողմանէ առ թաղուհին, ցըցընելով թէ ծերակոյտը հաւանութէ ատ իրեն կառավարութե իշխանութեը՝ որնոր յանձնը ված է Վաթուէօնէ՝ մինչև ինքը դառնայ իրեն ամբողջ: Թաղուհին ալ պատասխան տրվաւ հետեւեալ խօսակցութեամբ:

Ո՞ր Պարոններ.

« Օգոստոս կայսրը մեր ամենասիրելի ընկերը գիտէ իմն մեծ սէրս որ ունիմ Ֆրանսայու վր. ան եռանդը որ ամմէն, որ կը ցըցընէ Ֆրանսըզին աղգը՝ կաճեցունէ կոր իմ բարի վարկումներս՝ որ արկէն ունիմ իրենց վրայ: Սիրաս կըսոր կըտոր կըլլայ քանի որ կը տեսնամ ան երկու միայն կրնայ հաճեցընէ: Կայսրը շատ կընեղիկորէ բերոր կը տեսնայ թէ բռնադատելէ ծանրութե ըլլալու իրեն ժողովորդեանը վրայ. վասն զի թշնամին փո

խանակ խաղաղութիւնն էր աշխարհին՝ հաշտուի ուղեովը, մեղի ամօթալի ամօթալի առաջարկութիւններ կընէկոր, չորս կողմը կը հարատարակէկոր քաղաքական պալատեղով, մասնութիւն, անհնազանդութիւն աշխարհի մինչև Կայսրը բռնադատվի ժողովուրդէն իրեն միշտ յաղթական զօրութիւնը, խայտառակելու համար թշնամիները, և փրկէ Եւրոպան, ու իրեն թաղաւորութիւնները հիմակվան անիշխանութե սպառնալիքներէն:

Ի Գ Ա Լ Ի Ա.

Միւս. 9 Ապրիլ:

Ընդհանուր Մթնցա անունով մէկը, Ռօվինեայի, միտաւ մէկ նաւը Վէնէտիկէն լըցուն հարուստ բեռներով, բայց հետ շատ ժամանակ կէնալուն խօրհային նաւաշան գիտար, որ է քիւնը հեռու Վէնէտիկէն թշնամիներուն վտխէն, մէկ օրմը համար ձակեցաւ փախչելու ծածուկ կերպովը. բայց նոյն գիշերը բռնըվեցաւ, սաստիկ արեւելեան քամով ալէկոծութե ժամանակ. ու երբոր բռնըվեցաւ շուտմը խնկրելով, ան նաւուն մէջ զբրաւ մէկ քանի իրեն զինուորներէն, և ան նաւուն մառնարնէրը առաւ իրեն նաւուն մէջ: Մէկ օրմը պատահեցաւ որ դուրս խրկըվեցան աս նաւէն զինուորները մէկ գործքիմը համար, և այնպէս քիւնը թշնամիոյն զօրութիւնը արկաւ ան նաւուն մէջ. աս պարագան Մթնցային սիրալ վառեց՝ աս թշնամիոյն նաւը ուր տեղ որ կը ինային իրենք փախցընելու թշնամիոյն ձեռքէն. աս խհգը հաստատեց իրեն միտքին մէջ, իմացուց հոն գըտնըված իրեն ընկերներուն ալ, արվաւ զէնք անոնց ձեռքը որչափ որ կարելի եղաւ անատենը գըտնալ ծածուկ կերպովը, վաղեց նաւապետին ու ուրիշ ինկի ինկերուն վրայ, սպաննեց 4 հոգի անոնցմէ ու մէկ քանին ալ ծովը նետեց, և այսպէս տիրապետեց թշնամիին նաւուն. ու բերաւ մըտուց մեծաւ յաղթութե Վնթոնային նաւահանգիստը մարտի 6 ին:

Աս գործքս՝ որ է պատմութե հիմակվան, առնինս, տասնհինի օրը մէյմը կըտըպվի, Ի Վ Ե Ն Ե Տ Ի Կ Ի Վ Ա Ն Ս Ս Ր Բ Ո Յ Ն Ղ Ա Ձ Ա Ր Ո Ի: